

Preek zondag 17 maart 2019 – ds. Jetty Scheurwater

Ook vandaag is misschien de focus net even anders dan u bij de teksten zou verwachten. Ik wil proberen de teksten in relatie te brengen met uw eigen ervaringen. Als het ware ons gevoel voor mystiek uitproberen. Want mystiek is een geloofservaring. De ene mens heeft die ervaring makkelijker dan de ander. Geloof is in elk geval meer dan cognitief omgaan met de bijbelteksten. Geloof is ook iets van ervaren. Daar heeft ook zingen mee te maken. Zo'n lastig lied dat we net hebben gezongen; als u het zingen dan eens even loslaat en het zingen van de anderen laat binnen komen, de woorden binnen laat komen en u bewust wordt van wat het met u doet.

Wij zijn vandaag met Petrus, Johannes en Jacobus op de berg. Jezus heeft ons meegenomen naar de plaats waar hij wil bidden. Hij gaat in gebed, wij vallen in slaap. Als hij aan het bidden is verandert Jezus van gedaante. Stralend licht en luister omgeeft hem. Bij het wakker worden hebben we die ongelofelijke ervaring van Jezus omstraald door luister en licht. Hebt u wel eens zo'n gebedservaring gehad? Het gebeurt niet elke keer. Vraag het aan de nonnen en de monniken: ze bidden vijf, zes keer per dag, maar het overkomt je niet elke keer. Maar die ene keer dat het gebeurt die vergeet je niet meer. Dat je het gevoel hebt: nu is God dichtbij mij. Jezus is stralend dichtbij en lichtend om mij heen.

Mensen die God ontmoeten, die heel dichtbij God zijn, die stralen! Mozes en Elia, de twee grote geloofsgetuigen uit het Eerste Testament, delen op de berg in dat goddelijke licht. Als wij wakker worden boven op de berg van gebed, dan zien we dat. Want het verhaal vertelt ons dat wij er getuigen van mogen zijn! Het gaat niet over Petrus, Jacobus en Johannes. Het gaat over ons. Wij mogen getuigen zijn van het stralende licht dat Jezus omgeeft. Dat is u en mij denk ik gebeurd, want u bent, wij zijn samen kerk. Iets van dat licht heeft u van binnen aangeraakt en daarom bent u hier. Om een kans te lopen dat het weer gebeurt.

Het verhaal illustreert prachtig hoe we kunnen leren door belevenissen in het leven van anderen, dingen die we van anderen meemaken, waar we getuigen van zijn. We worden niet alleen gevormd door preken. We worden niet alleen gevormd door door onderwijs, maar we worden ook gevormd door wat we meemaken, in ons eigen leven en het leven van anderen met wie we onderweg zijn. Jezus heeft ons ook niet alleen maar woorden nagelaten, maar ook gebaren, daden. Hij geeft ons onder andere de Maaltijd; een deelt brokken brood en een beker wijn. Het gebaar kan zonder verwijzing naar diepere betekenis blijven. Het is 'maar' een stukje brood en een slokje wijn. Maar voor ons is het meer dan dat. Dat heel gewone stukje brood en dat gewone slokje wijn openen de wereld van Jezus' spreken en doen, van zijn leven en sterven. Wij geven er betekenis aan die ons leven verrijkt. Het eten van dat stukje brood en drinken van de wijn maakt ons tot getuigen van Jezus' leven en sterven.

Het in slaap vallen is een heel bijbelse manier om te vertellen dat mensen zich Gods zaak niet zo zijn toegedaan als God graag wil. Wij, die Jezus willen volgen zijn niet in staat zijn om de concentratie en overgave op te brengen die in Jezus is als het gaat om de focus op zijn Vader. Die ervaring maakt ook deel uit van ons leven. We vallen onszelf voortdurend tegen. Er wordt aan alle kanten aan ons getrokken. Nu zijn we hier, nu kunnen we even ons focussen. Maar zo dadelijk, al bij de koffie komt ons de ene en de andere tegemoet of we willen zelf naar iemand toe. Het leven is zoals het is. Wij zijn niet in de gelegenheid de focus voortdurend vast te houden. Ook omdat we ons niet achter kloostermuren daar op willen richten. En ik kan u zeggen: zelfs in het klooster lukt het niet om de focus van minuut tot minuut vast te houden.

In slaap vallen. Niet bij Jezus kunnen blijven. De focus op God telkens weer verliezen in je leven. Jezus laat ons zien dat hij die focus namens en voor ons wil doen. Uit liefde voor ons

en voor de Vader. We mogen hem navolgen, in beweging gezet door de glans waarvan we getuigen worden, maar hij blijft de Meester.

De ervaring van het licht van de glans is een top ervaring. Het gebeurt op de berg. Letterlijk hebben mensen die bergervaring. Bovenop de berg zijn mensen vol ontzag voor de kracht en majesteit van de natuur. Die ervaring roept bij mensen ook ontzag en vrees op voor God. Er zijn dan ook niet voor niets mensen die zeggen; "daar ontmoet ik nou God". Die ervaring van majesteit en kracht gaat gepaard met de ervaring van kwetsbaarheid, sterfelijkheid zelfs.

De berg is in de Bijbel ook de plaats die wil aanduiden dat dit een plek is waar je God kunt ontmoeten. In dit verhaal worden we herinnerd aan Mozes, die ook op de berg God ontmoet. De ervaring die hij daar heeft, wordt ook getekend door ontzag en vrees. Hij wil zich terug trekken. Voelt zich te klein, te onwaardig. Het is God zelf die Mozes dichterbij roept. En als Mozes de berg afdaalt ziet zijn volk zijn gelaat glanzen. Dat is niet hanteerbaar voor het volk. Op het moment dat hij hen vertelt wat God hem gezegd heeft en opdraagt om te kunnen leven als volk met God dan mag die glans er zijn, maar daarna – als het dagelijkse leven toch ook gewoon weer door moet - dan bedekt hij zijn gezicht alsof hij beseft dat wij niet in staat zijn in die glans te blijven staan. Alleen als hij met God gaat spreken en het vertelt wat God heeft gezegd, dan gaat het doek van het gelaat. De ervaring van licht en glans op de berg vertellen iets over de betrouwbaarheid van het gebeuren en van Mozes en Jezus als geloofshelden: zij hebben God ontmoet.

Maar beide dalen ook straks de berg af. Dat is goed om te weten. Mozes en Jezus hebben nooit de bedoeling om daar boven op de berg in die ontmoeting, die heerlijke ontmoeting, te blijven hangen. We voelen ook wel aan dat dat niet kan. Wat op de berg gebeurt is met oog op de mensen beneden die het leven vol moeten houden: wij ploeteraars in de woestijn van het leven en slapers boven op de berg. Mozes brengt de 10 geboden om het leven als gemeenschap met God mogelijk te maken. Daartoe trokken ze toch uit het slavenhuis? Als Jezus van de berg komt, eerst op de berg in gebed gaat dan verschijnen Mozes en Elia en dan spreekt hij met hen over zijn levenseinde dat hij in Jeruzalem moet volbrengen. Het gaat boven op die berg over wat er in de diepste krotten van een mensenleven moet gebeuren. Over waar het licht niet valt. Over waar het donker is en kil en koud en eenzaam.

Jezus wordt ons als de nieuwe Mozes voorgehouden. Hij volbrengt de uittocht voor de mensen die nog steeds aan hun verslaving, aan hun slavernij gebonden zijn. Jezus spreekt over slavernij in taal van zonden, maar wij kunnen ons misschien beter uit de voeten met het begrip slavernij. Vastzitten, gebonden zijn...

Het is diep menselijk om de bergervaring, het licht van de glans vast te willen houden. Wie zou er niet altijd op het feest willen blijven? Waar het goed toeven is, waar de glans van de overwinning al oplicht? Jezus, zullen we tenten bouwen voor u, voor Mozes en voor Elia? voordat Petrus uitgesproken is, komen ze terecht in de mist van een wolk die zijn schaduw over de berg werpt.

Als u op de berg bent geweest dan bent u ook gewaarschuwd, dat het weer op een berg ineens kan veranderen: nu schijnt de zon, maar zorg dat je warme kleren bij je hebt, zorg dat je droog kunt blijven, want als het weer omslaat, kun je onderkoeld raken, struikelen en misstappen. Het risico op de berg wordt vaak onderschat. Hebt u daar ook een gevoel bij? Die geweldig mooie plek wordt ineens een gevaarlijke plek. Je ziet geen hand voor ogen en de weg naar beneden is ineens nat en vol risico's. Zelfs als je hem kent, is het gevaar niet te onderschatten. Die wolk verwijst al naar dat levenseinde van Jezus. Er is een ander moment, waarin een donkere schaduw over een gebeurtenis wordt geworpen. Wanneer Jezus sterft aan het kruis, wordt het ook donker al is het midden op de dag. En toch is die wolk hier niet

alleen als aankondiging van de dreigende dood van Jezus in Jeruzalem. Diezelfde wolk herinnert ons ook hoe God het volk Israël in de woestijn voorging. Overdag ging God hen als een wolk voor en 's avonds in een vuurkolom.

Die wolk is zowel het teken van de dreiging als het teken van Gods verborgen aanwezigheid. Hoe worstelen we daar niet mee als mensen?

Toen ik begon met de vraag: hebt u in uw gebed ook wel eens die ervaring gehad dat u ineens dacht; nu is God heel dichtbij mij? En hoeveel van u hebben gedacht; dan val ik alweer af. Dat durf je dan ook niet meer te zeggen, maar dat is ook de ervaring van de gelovigen. Dat zit ook in ons verhaal. God niet zien, de beproeving van wel bidden en niet zien en niet horen. U kent vast allemaal het gedicht "Voetstappen in het zand", waarin iemand onderweg is en er staan voetstappen naast hem en degene weet: God is naast mij. En dan kijkt hij verder om en dan ziet hij één paar voetstappen in het zand en dan zegt hij: 'God, waarom dan toch? Juist toen ik het zo moeilijk had, op het moeilijkste deel van het pad hebt u me alleen gelaten. Staan er maar één paar voetstappen'. Dan zegt God: 'ach kind, toen het moeilijk was heb ik jou gedragen'. Het waren zijn voetstappen, niet de onze.

Soms is God verborgen bij ons. Vergis je niet, die verborgenheid is er niet alleen voor ons, die is er ook voor Jezus. Hij bidt in diepste nood aan het kruis: "Mijn God, mijn God, waarom hebt u me verlaten?" Een mens kan niet alleen het feest horen. Ook diepe verlatenheid komt op ons pad. Dan denk ik aan het gedicht dat Hanneke eerder in deze dienst las waarin iets van deze aller menselijkste, maar ook mystieke ervaring doorklinkt:

Een stem roept me vanuit de verte.
Ik herken die stem niet.
En toch is zij mij zo vertrouwd.

Dat is hoe God er is. Soms even zien en vaker vragen. Zo gaan wij mensen onderweg met Jezus en met God. En als we dit naar ons eigen leven durven halen, als we als het ware onszelf op de berg in het verhaal inlezen, wordt het misschien ineens een klein passie- en paasverhaal. Kruis en opstanding. Niet alleen dat van Jezus, maar ook dat van ons. Zijn weg is niet alleen zijn weg, maar is ook onze weg. Hij gaat hem voor ons uit als om te zeggen; wees niet bang, want ik ben bij je en God is bij je. En zijn koninkrijk komt, het beloofde land is er. De luister van Gods heerlijkheid die Jezus omgeeft en de wolk die de berg in een mist hult, dat is ons leven. Hier tussen bewegen wij ons. En als Jezus dan van gedaante verandert dan heeft dat onze verandering tot doel. Ook als ons gezicht niet zo glanst als het zijne kan toch in ons kleine leven iets zichtbaar worden dat de Eeuwige onze God is.

Veertigdagentijd. Voorbereidingstijd van een nieuw begin. Veertig dagen om vaardigheden te ontwikkelen, om dingen in te oefenen. Niemand kan voor de ander zeggen waar de uitdaging ligt. We mogen het wel allemaal proberen. En vandaag is het thema: wakker worden! Echt wakker worden. De luister zien en de wolk in durven gaan.

Amen.